

Ministerstvo školstva Slovenskej republiky

**Vzdelávací štandard z cudzích jazykov
pre 5. až 9. ročník
základnej školy pre sluchovo postihnutých
(anglický jazyk)**

Modifikáciu vzdelávacieho štandardu koordinovala: Mgr. Iris Domancová, PhD.

Modifikáciu vzdelávacieho štandardu z anglického jazyka vypracovala: Mgr. Milena Belanská

Vzdelávací štandard s exemplifikačnými úlohami z Anglického jazyka pre 5. až 9. ročník základnej školy pre sluchovo postihnutých **schválilo** Ministerstvo školstva Slovenskej republiky dňa 01. augusta 2005 pod číslom CD-2005-17551/ 22182-1:095 s účinnosťou od 01. septembra 2005.

Základnými podkladmi pre vypracovanie vzdelávacieho štandardu z anglického jazyka pre 5. až 9. ročník základnej školy pre sluchovo postihnutých bol vzdelávací štandard z cudzích jazykov (anglický jazyk) pre 5. až 9. ročník základnej školy, ktoré schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky dňa 30. augusta 2002 pod číslom 1263/2002 – 41 s platnosťou od 1. septembra 2002, od autorov: PaedDr. K. Bockaničová, Mgr. R.Hokynková, Mgr. Z. Niebuřová, Mgr. A. Stankovianska, K. Biskupičová, Mgr. M. Bartošová, Mgr. M. Kalábová, Mgr. J. Nôta.

ÚVOD

Cieľový vzdelávací štandard z cudzích jazykov pre 5. – 9. ročník základnej školy pre sluchovo postihnutých je pedagogickým dokumentom, ktorý je spolu s učebnými plánmi a učebnými osnovami určený na riadenie vyučovania jednotlivých cudzích jazykov. Jeho úlohou je zabezpečiť, aby každá základná škola pre sluchovo postihnutých poskytla žiakom kvalitné, štandardné jazykové vzdelanie zodpovedajúce individuálnym schopnostiam a záujmom sluchovo postihnutých žiakov.

Vzdelávací štandard je členený na 4 časti:

1. Tematické okruhy
2. Jazykové funkcie
3. Rečové zručnosti s pomocou posunkov (podľa individuálnych schopností)
4. Jazykové prostriedky

Prvé tri časti sú spoločné pre všetky cudzie jazyky, štvrtá časť je špecifická pre každý cudzí jazyk.

Kapitola Tematické okruhy obsahuje 13 okruhov, v rámci ktorých majú žiaci rozvíjať svoje jazykové zručnosti (čítanie, ústny prejav s posunkami, písomný prejav) a zdokonaľovať správne používanie vybraných jazykových prostriedkov.

Každý okruh obsahuje niekoľko bodov, ktoré charakterizujú minimálny obsah každého tematického okruhu. Obsahovú náplň každého okruhu je možné rozšíriť podľa záujmu a schopností žiakov. Taktiež ju možno v závislosti od individuálnych schopností redukovať.

Kapitoly Jazykové prostriedky a Rečové zručnosti obsahujú zoznamy kompetencií, konkrétnych cieľov vyučovacieho procesu a požiadaviek na vedomosti a zručnosti žiakov, ktorých zvládnutie predstavuje výstup vzdelania v tomto predmete, avšak dosahuje sa s prihliadnutím na individuálne osobitosti a schopnosti každého sluchovo postihnutého žiaka.

Predložený vzdelávací štandard bol koncipovaný pre žiakov, ktorí si vybrali cudzí jazyk ako prvý cudzí jazyk na ZŠ pre sluchovo postihnutých s hodinovou dotáciou pre jednotlivé ročníky podľa učebného plánu: 5. ročník 1 – 3 h, 6. ročník 1 – 2 h, 7. ročník 1 – 3 h, 8. ročník 1 – 3 h, 9. ročník 1 – 3 h.

Vzdelávací štandard v predloženom spracovaní je považovaný za otvorený dokument, ktorý sa bude dotvárať na základe potrieb školskej praxe a požiadaviek, ktoré vyplynú zo zmien v koncepcii vzdelávania cudzích jazykov na ZŠ pre sluchovo postihnutých.

Tematické okruhy

1. Osobná charakteristika

Meno, adresa, národnosť, dátum narodenia, pohlavie, stav
Rodina – rodičia, súrodenci, starí rodičia, ďalšia rodina
Popis osoby – vlastnosti, vzhľad, obliekanie
Plány a želania

2. Dom a bývanie

Náš byt (dom)
Moja izba, zariadenie izby
Rodné mesto (dedina)
Život v meste (na vidieku)

3. Denný režim

Môj pracovný deň
Čo robievam popoludní
Ako trávim večer

Môj víkend

4. Škola

Naša trieda (škola)

Môj obľúbený (neobľúbený) predmet

Budúce povolanie

5. Cestovanie

Dopravné prostriedky

Ako by som v jednoduchosti predstavil Slovensko zahraničným kamarátom (vhodnou formou komunikácie sluchovo postihnutých)

Krajiny, mestá, ktoré som navštívil (krajiny, ktoré ma zaujali v TV)

Krajiny, ktorých jazyk sa učím

Orientácia v meste

6. Človek a spoločnosť

Ľudské vlastnosti

Môj kamarát (spolužiaci)

Pozvánka, list, pohľadnica

Sviatky (Vianoce, Veľká noc)

Idoly a vzory

Medziľudské vzťahy (tolerancia / predsudky, priateľstvo / láska)

Moja vlasť – iné krajiny, iní ľudia

7. Starostlivosť o zdravie

Ľudské telo

Zdravý životný štýl

Šport

U lekára

8. Obchody

Druhy obchodov

Nakupovanie, vreckové

9. Stravovanie

- Druhy jedál a nápojov

- Zdravá strava

- V reštaurácii

- Varenie doma

- Oslava narodenín

10. Služby

- Pošta

- Telefonovanie (služby sluchovo postihnutým)

- Hotel

- Na stanici (na letisku)

- e-mail, internet

11. Príroda

Zvieratá – domáce a voľne žijúce

Rastliny

Životné prostredie, ekológia

12. Voľný čas a zábava

Záujmová činnosť

Speváci, herci

Časopisy a knihy

Obľúbený TV program, film

Prázdniny

13. Čas a počasie

Vyjadrenie času, dátumu

Ročné obdobia

Počasia

Svetové strany

Jazykové funkcie

V každodenných situáciách žiaci vedú písomne, prípadne ústne s pomocou posunkov, primeraným spôsobom:

1. pozdraviť sa a odpovedať na pozdrav, rozlúčiť sa
2. začať, pokračovať a ukončiť rozhovor
3. osloviť niekoho, predstaviť seba aj iných ľudí a opýtať sa, kto sa ako má
4. poprosiť a poďakovať
5. ospravedlniť sa
6. pýtať sa a odpovedať na otázky
7. používať zaužívané frázy v korešpondencii
8. vyjadriť súhlas/ nesúhlas, odmietnutie, nezáujem, zákaz
9. vyjadriť radosť, želanie, spokojnosť, nespokojnosť
10. prijať pozvanie a vyjadriť pozvanie
11. vyjadriť / zistiť zámer
12. vyhľadať a poskytnúť informácie/ požiadať o informácie – písomnou formou, prostredníctvom posunkového jazyka

Rečové zručnosti

Čítanie s porozumením

Žiaci vedú:

vyhľadať hlavnú myšlienku v texte, ktorý má minimálny počet neznámych slov

vyhľadať špecifické informácie v jednoduchých textoch

v texte rozlíšiť podstatné informácie od nepodstatných

vyhľadať relevantné informácie z obrázkov, tabuliek, ktoré sprevádzajú písaný text

Charakteristika textov na čítanie:

Krátke a jednoduché texty (približne 50 – 150 slov) obsahujúce najbežnejšiu slovnú zásobu, ktorá sa týka daných tematických okruhov, vrátane internacionalizmov, napríklad:

krátke a jednoduché osobné listy (v rozsahu 50 - 100 slov)

ukážky z literatúry pre mládež, jednoduché texty z časopisov pre mládež

sprievodcovia, reklamy, jedálne lístky, cestovné poriadky

jednoduché návody, s ktorými sa možno stretnúť v každodennom živote (napr. recept na prípravu polievky, pravidlá hry, verejný telefónny automat)

značky a vývesné štíty na verejných miestach, napr. na ulici, v reštaurácii, na stanici, v škole (orientačné značky, príkazy, zákazy, výstražné značky)

3.2. Ústny prejav s pomocou posunkov

Žiaci sa dokážu vyjadriť jednoduchým spôsobom v situáciách, ktoré sú spojené s tematickými okruhmi formou monológu aj dialógu.

Žiaci vedia:

- naviazať krátky dialóg na tému, ktorá im je blízka
- klásť otázky k danej téme z každodenného života, ktorá im je blízka a tiež odpovedať na otázky
- stručne, jednoducho rozprávať o bežných témach a vymieňať si pritom jednoduché informácie (s pomocou posunkov)
- jednoduchými vetami opísať seba, svoju rodinu, iných ľudí
- vyjadriť čas, deň, mesiac, dátum
- jednoducho opísať, čo robili v minulosti
- načrtnúť svoje plány do budúcnosti
- zreprodukovať obsah krátkeho, jednoduchého textu
- (odporúčaná dĺžka opisu, rozprávania je 50 – 100 slov).

Žiaci vedia jednoduchým spôsobom opísať a porozprávať o:

mieste, kde bývajú

svojom dennom režime a ostatných témach týkajúcich sa určených tematických okruhov

3.3. Písomný prejav

Žiaci vedia:

- v súlade s pravopisnými normami správne používať dané jazykové prostriedky
- písať jednoduchú korešpondenciu a odpovedať na ňu, napr. *pohl'adnicu*, *blahoželanie* (v rozsahu asi 15 – 40 slov)
- napísať poznámky a odkazy týkajúce sa každodenného života v rámci vymedzených tém
- vyplniť jednoduchý formulár (osobný dotazník), uviesť meno, údaje o narodení, národnosť, adresu, pohlavie
- vyjadriť svoje plány do blízkej budúcnosti
- napísať jednoduchý text na základe vizuálneho podnetu, napr. obrázku, fotografie...

JAZYKOVÉ PROSTRIEDKY

V tejto časti vzdelávacieho štandardu uvádzame požiadavky na jazykové prostriedky, ktoré by mali po skončení základnej školy vedieť preukázať žiaci podľa ich individuálnych schopností. Kapitola má špecifické časti pre jednotlivé cudzie jazyky.

ANGLICKÝ JAZYK

1. Lexika

1. 1 Aktívna slovná zásoba

Žiaci si osvoja aktívnu slovnú zásobu v rozsahu 1000 slov (za obdobie štúdia 5.-9. ročník)

Žiaci vedia rozlíšiť a používať: synonymá (napr. *job-work*; *say-tell*); antonymá

(napr. *young-old*; *dry-wet*) a viacvýznamové slová (napr. *palm* – dľaň aj palma...)

Žiaci vedia používať základné frázové slovesá (napr. *get up*; *put on*; *look at*; *go ahead*)

Žiaci vedia rozpoznať a odvodiť význam slov, ktoré vznikli odvodzovaním napr. pomocou predpôn a prípon (napr. *like-dislike*; *write-writer*; *discuss-discussion*, *a pod.*)

1. 2 Práca so slovníkom

Žiaci vedia pri práci s textom pracovať s dvojjazyčným slovníkom.

1. 3 Britská a americká lexika

Žiaci pasívne poznajú asi 10 -15 slov, ktoré sa rozlišujú v britskej a americkej lexike (napr. *post-mail; flat-apartment; cinema-the movies; shop-store; tin-can; sweets-candy; ill-sick; luggage-baggage; autumn-fall; bill-check; a pod*)

1. 4 Skratky

- Žiaci poznajú najfrekvencovanejšie skratky (napr. *a.m; p.m.; etc.; e.g.; VIP...*)

Morfológia

2. 1 Podstatné mená

Žiaci vedia tvoriť a používať:

jednotné a množné číslo podstatných mien: - pravidelné; - nepravidelné (napr. *child-children; woman- women; tooth-teeth; mouse-mice; man-men; a pod*)

Žiaci vedia rozlišovať:

počítateľnosť podstatných mien (*a book, a car – knowledge, butter*)

- privlastňovací pád- *Peter's room, students' parents*

Žiaci poznajú, používajú:

- členy – určitý; neurčitý; nulový

Prídavné mená

Žiaci vedia:

stupňovať krátke prídavné mená (napr. *tall, taller, the tallest*)

- stupňovať viacslabičné prídavné mená (napr. *interesting, more interesting, the most interesting*)

- nepravidelne stupňovať- *good; bad; far; little; much/many*

- porovnávať- *as...as; not...as; than*

2.3 Zámená

Žiaci vedia správne tvoriť a používať:

- podmetový a predmetový pád osobných zámen(napr. *I- me*)

- samostatné (napr. *my*), nesamostatné (napr. *mine*) privlastňovacie zámená

- ukazovacie zámená – *this/that; these/those*

- opytovacie zámená – *who, what, why, where, when, how*

- neurčité zámená – *another, other, some, any, every, all*

- vzťahné zámená – *who; which; that*

Žiaci pasívne rozlišujú

- zvrtné a dôrazové zámená – *myself, yourself...*

2. 4 Číslovky

Žiaci vedia tvoriť a používať tieto číslovky:

- základné – 1 – 10 000

- radové – 1-50

- násobné – *once, twice, three times...*

- neurčité – *many, much, a lot of, little, few*

2. 5 Príslovky

Žiaci vedia používať:

- príslovky – času, miesta, spôsobu

- tvoriť príslovky pomocou prípony- „ly“ (*simply; happily*)
- stupňovanie- pomocou *more, the most*
- frekvenčné príslovky – *every, always, often, sometimes, seldom, never*

2. 6 Predložky

Žiaci správne používajú:

- predložky miesta- *in, on, at, next to, near, in front of, behind, under, above, between, inside, outside, out of, into*
- predložky času– *in, on, at, during, after, before*
- predložky pohybu- *up, down, into, over, through, across, from, to*

2. 7 Spojky

- spojky – *and; or; but; because*

2. 8 Slovesá

Žiaci vedia používať nasledovné slovesá:

plnovýznamové – pravidelné (napr. *like*), nepravidelné (minimum 40 slovík, ich zoznam je uvedený v prílohe)

- pomocné – *to be; to have; will; shall, do, does, did, would*
- modálne – *can; could, may; must, have to* (pasívne ovládať opisné tvary: *to be able to; be allowed to*)

žiaci ovládajú - prítomný jednoduchý; prítomný priebehový; minulý jednoduchý aj priebehový; budúci čas; vyjadrenie blízkej budúcnosti pomocou „going to“
skrátene tvary pomocných slovík, skrátene tvar častice „not“
gerundium- ako podmet alebo predmet vety; po slovách *like, dislike, enjoy*

Syntax

Žiaci správne používajú:

3. 1 Slovosled

- slovosled v oznamovacej; opytovacej; zvolacej vete
- osvojiť si pravidlo pevného postavenia vetných členov v oznamovacej vete (SVO)
- príslovky času; miesta; spôsobu vo vete
- frekvenčných prísloviak vo vete

predložky v otázke napr. *Where are you from?*

- väzbu *There is/ There are* (aj otázka a zápor)

3.2. Druhy viet podľa modálnosti a obsahu

Žiaci vedia vytvoriť:

- otázky a záporné vety v slovesných časoch špecifikovaných v položke 2.8, časť Morfológia
- otázky a zápor pomocou slovík uvedených v bode 2.8, časť Morfológia
- tvorenie záporu pomocou „no, nobody, nothing“- dôraz na jediný zápor
- podmienkové vety: 1.nulová podmienka (napr. *If the weather is nice we like walking in the park.*), 2. prvá podmienka (napr. *If it rains I will not come.*)

4. Grafická stránka jazyka a pravopis

Žiaci poznajú základné pravopisné pravidlá:

- písania veľkých písmen (napr. vlastné mená, názvy národností, písanie nadpisov)

zdvojovania spoluhlások pri jednoslabičných slovesách pred koncovkou *-ed,- ing*
(*stopped, running*)

zmeny *-y* na *-ie* pri: - tvorení množného čísla podstatných mien (*lady-ladies*); - pri tvorení 3. osoby jednotného čísla (*carry - he carries*)

.....

Zoznam nepravidelných slovies:

to be; begin; break; bring; build; buy; cost; catch; close; choose; come; cut; do; drink; drive;
eat; feel; find; fall; fly; forget; give; go; get; have; hear; hold; keep; know; learn; leave; lend;
lose; let; make; mean; meet; open; pay; put; read; ring; run; say; sell; see; sit; speak; swim;
tell; take; think; understand; wear; win; write